

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 39. Zettortdeenä 28tä September 1839.

J a u n a s s i n n a s .

Augusta mehnescha beigäs Killesmuischä, pee Krohna Wirzawas pagasta peederrigä pamuischä, sibbins rijäs eespehris; wissa ehka ar 100 puhru kweescheem, kas nekulti bij sabahsti, ar ugguni aisgabjufchas.

Pehrkonä gais un flapjuuns pee mums schai gaddä dauds behdas zehlis, bet ja lassam, kahdu skahdi uhdeni, krussa un ugguns zittäs weetas darrijufchi, tad Deewam japatiz, kas muhs schehlojis. Jaw schinni pawassari no Tillsites klüe bildehts, uhdeni effam tä fazehluschees, ka tee pahrnehmuschki wissu klaijumu ap Danziges pilfatu un tur skahdi no 870,000 Pruhfchu dahldereem taifijufchi. Arri Pohlös pee Warschawas, Krakawas pilfateem uhdeni fazehluschees lihds un pahri ehku jumteem un leelu skahdi darrijufchi. Kenigsbergē ugguns grehts 2trä August deenä fazehlees, bet ne zaur sibbini, un til dauds ehkas pelnds fakritufchas, ka to skahdi us 800,000 dahld. rehkina. — Arri Spranzoschu semmē warren leela skahde zaur uhdeneem zehluschees.

No Kreewu semmes raksta: Tschernigowes guberniä dauds laudis no sibbina nosperti, kahds Kasaku jauneklis awis gannidams, klüe pats nosperts un ar wiannu lihds 129 awis.

Zweres guberniä diwäs weetas pehrkonä warrenu skahdi darrijis, weenä fahdschä eespehruscham fadefse 21 mahjas un weens seewischkis klüe nosists, ohträ fadefse 44 mahjas un 1 meitina klüe nosperta. Bes scheem arri zilweki us lauka strahdajohht no sibbena nosperti.

Saratowes guberniä gans ar 420 Wahjsemes aitahm no sibbena nosperts. Tulas guberniä 25,509 puhru weetas zaur uhdeneem irr ispohtitas. Permes guberniä krussa 120 leelus

un dauds sibkus lohpus nosittusi, un wehtra lihds 100,000 preedes un behrsas kohkus maitajusi.

Lambowes guberniä krussa no balloschu pauta leeluna 600 puhra weetas semmes maitajusi.

Sinna par jaunu grammatu.

Mihgä pee W. F. Häcker schinni gaddä jauna grammatu drikkös eelitta, prohti: Sinnas par Kreewu Keisara walsti farakstias no C. A. Berkholtz Dypekalna draudses mahzitaja. — Kalabb Dypekalnes mahzitajs schihs sinnas farakstijis, to fapratiseet, ja schihs grammatinas preekschrundu jums mihki lassitaji dohstim islassiht. Ar weenu grammatu nopirzis islassi preekschrundu, tad sinnafi kam, woi tewim, woi zittam, buhs derriga. — Preekschrundna skam tä:

Nu muhsu Widsemme gan driht neweena draudse wairs ne buhs, kur skoblas wehl ne buhtu jaw eezeltas. Wiffur jaw, waldeews Deewam, tahdas skoblas, kur kahds behrnu pulzinsch par seemu no fawas masas bihbeles mahzajs tohs swehtus stahstus, kas rahda, ka debbestehws no paschas pasawles raddischanas lihds pestitaja atspihdeschanai par grehziueku glahbschanu irr gahdajis. Pee ta wehl tee behrni pee skunstigas rehkinaschanas siipri teef peespeesti, lai agri jaw fahktu atsiht, zil baggatigi Deews zilwekus pee meefigas buhschanas ap swehti, ja zilweks tufschös gaddös sawus grafchus prahrtigi pataupi un aplam ne istehre. Täpatt skoblas behrni mahzajs rakstihht, lai paschi rakstidami, arri wissu zittu rakstu jo labbi faprahtu. Ar swehtu meldinu eemahjischana teem ne truhst, ka lai wezzas mihlas meldinas zaur lauschu pahrgrohfschanu ne sustohs, bet us preekschu wehl aisween tiftu dseedatas, ka pee-

berrahs. Un kà nu behrneem mahzibas, tàpatt arridsan usraudsichanas teem ne truhkst. Gohdigi un ustizzigi skohlmeisteri to behrnu pulzinu wiffadi rikfo un walda, ka teq behrni ne paliktu nifni un pahrgalwigi un ka tee ne fahktu palaisfees, bet ka peenemtohs jo wairak gudribà, augumà un peemihlibà pee Deewa un zilwekeem. Jo schahdeem waijaga buht teem augteem no wiffas pamahzichanas par debbes- un semmesleetahm, kas behrnam teef dohta; ja tee tam ne teef, tad wiffa mahziba ne derr neneeka.

Lai nu gan wiffas schinnis peeminnetas leetas muhsu skohlas buhschana eeksch Widsemmes buhtu labba un teizama, tomehr mannim schkeetahs, ka arri labba leeta buhtu preeksch skohlas behrneem, kad tee par sawa augsti zeenijama schehliga Keisara zilti un par to plattu Kreewu walslibu un tàpatt arri par mihlas Widsemmes buhschana jelle dabbutu kahdu skaidraku sinnu, ne kà tee lihds schim bij dabbutusch. Jo kà — par debbesleetahm runnajoht — tas zilweks wairak Deewu bihfees un Deewam paklausihs, kam jaw no masahm deenahm debbesstehwa mihliba un schehlastiba skaidri un gaischi parahdita un pasluddinata, tàpatt arri — par semmesleetahm runnabts — tas sawu tehwi semmi wairak miblehs, kas jaw agri sinnaht dabbutis, kahda ta effoht. Kad nu mehse teem behrneem jaw pee laika fahksim usrahdiht muhsu Keisara stipru un leelu waldischanu, — kad teem dohsim sinnaht wiffu, kas par Kreewu walslibu wehrà nemmans, prohti: kahda muhsu tehwi semme no weenas mallas lihds ohtrai, kahdi tee daschadi walslibas aprinki effoht, kà tahs pilfehstas sawz, un kahdi tee eedschwotaji tur effoht, pehz ziltis, pehz tizzibas, pehz skaites u. t. j. p.; tad gan zerreju, ka tee behrni, kas skohlà to mahzjuschees, sawam schehligam augstam waldineekam us preekschu jo paklausigi pawalstneeki buhs, — tad gan tizzu, ka tee sawu Keisari miblehs un gohdahs no wiffas firds un appaksch winna waldischanas fluffi un rahmi dshwohs eeksch wiffas deewabihjafchanas un gohda. — Un to tizzjoht un zerrejoht es teem skohlas behrneem par labbu tahdas „sinnas par Kreewu

Keisara walssti“ esinu farakstijis, lai nu, kam gribbahs, tahs lassa un mahzahs. Un tas kungs, kas mannim pee scha darba palihdsejis, tas patz arri gribbetu mannu darboschannu swehtst un baggatus augtus no tahs pee jaunu lassitaju dwehselehm raddiht! —

Scho preekschrinnu esinu eelizzis arri, lai Kursemme dascha draudse passubbinata zur Widsemmeeku labbu preekschshini wairak us skohlas eezelschannu dshwotahs. Muns wehl dauds draudses kam skohlas truhkst! Kur dshwotkungi muhschas walda tur gan wairak skohlas-buhschana no labprahstigeem kungeem teef uskohpta. Mannim schkeet Widsemme mas Krohna muhschas, talabb gan winneem ar' skohlahm buhs ahtraki un weeglaki weizees.

Lai peeminnetà grammatinà 8 nodallas. 1. nod. mahza: Kurrà pasaulés weeta Kreewu walsis irraid. 2. nod. Kahda Kreewu walsis pehz siltuma un aufstuma. 3. nod. Kahdi kalni Kreewu walsi. 4. nod. Kahdas uppes un kahdi esari schinni walsi. 5. nod. Kà Kreewu Keisara walsis irr eedallita pehz waldischanahm un gubernementeem. 6. nod. Wehl daschas tihrafas sinnas par kahdeem gubernementeem un pilsa-teem. 7. nod. Kahdi Kreewu walsi eedschwotaji irr pehz tautas, wallodas un tizzibas. 8. nod. Kà wezzas laifos ar Kreewu walsi bis. — Schai grammatinai kam 52 lappas arri semmeskahrte peelikta klait us kurru Kreewu semme usbildeta ar gubernias rohbescheem un wahrdeem, ar esaru un upju nosihmeschanahm. Winna maksa papihra wahkà eeseeta 25 kap. subdr. ar to peeminnetu semmeskahrte klait.

Zellu braukt fur ne buht pehdas narw, irr geuhtha leeta. Tahdu zellu braukdams leelu wejimu ne warr uskraut un ja pakkat braukdamam tewim kammanas, woi ratti shiypi eetu un us gahschannu taishwotahs, tad ne furn par to pir-mu brauzeju, bet pateiz tam, ka ja ne wairak tew zellu eerahdijis, fur ja kahdà weeta noeet ne vareisi, jeb tewim ne patihkami — tu woi rinki mesdams, woi teescham braukdams, warri zittadi braukt. Tahs wezzas pehdas gluschi aisputtinatas pahr to schi grammatina gabjusi. Ko

eefsch Etendera gudribas grahmatas, eefsch Latweeschu drauga un eefsch muhsu awisehm par Kreewu walsti atrohnam tas gan masa leeta, un ja arri par daschahm leetahm tahs sinnaß irr skaidrakas, tomehr tahs isklichuschas un naw wiffas par weenu weetu. Pateizam talabb Dyppefalnes mahzitajam par scho grubtu darbu, fo sewim usnehmees un wehlam lai abtri scho grahmatinu ispehrk, lai tahs sinnaß, fo turpliffkam dabbonam, buhtu jo skaidraki un gaischaki rakstias.

W. P.

Teefas flubdinafchanas.

Tas pee Jelgawas peerakstihß Johann Jedowiz, kam Skuiju uhdens-sudmallas Kalnamuischas pagasta peederr, un kurra mahjas-weeta taggad naw sinnama, teek zaur scho usaiziuahß, itt teescham 6 neddelu starpä no appafschrakstias deenas pee Dohbeles aprinka teefas pats peeteiktees, ka tam ne tik ween to Kursemmes Gubernementa-waldischanas pawehleschanu no 22tra Mei f. g. Nr. 3035 warretu preekschä likt, bet tam arridsan prassihß, arrig winsch tohs parrabus, kas us tahm Skuiju uhdens-sudmallahm gult, ar rentehm un iedohschanahm taggad spehß ismaksahß; — ar to pamahzischanu, ka, ja winsch noliktä terminä ne nahß, pehz schi termina Samuel Jedowiza fuhdsiba prett wiannu, Johann Jedowizu, teefa spreedihs kas taisniba. Jelgawa, 31mä August 1839. I

(Z. S.) Meeraspreedeß v. Derschau.
(Nr. 1161.) Friedrich Becker, sekretehra weeta.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts 1c. 1c. 1c., tohp no Derper-Memelmuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassichanas jeb meleschanas buhtu pee tahs mantas ka nomirruscha fainneeka Peter Velle, usaizinati, lihds 4tu November 1839 ar sawahm prassichanahm un labbahm parahdischanahm noliktä laikä pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausihß. Derper-Memelmuischas pagasta teefa, 28tä August 1839. I

(Z. S.) ††† Kristap Wallerian, pagasta wezz.
(Nr. 12.) J. Pelling, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts 1c. 1c. 1c., tohp no Derper-Memelmuischas pagasta teefas wiffi

tee, kam kahdas taisnas parrabu prassichanas jeb parrabu maksaschanas buhtu pee ta, inventariuma-truhkuma un nespehziabas dehl, no mahjahm islikta schihs muischas fainneeka Geddert Kalnin, us-aizinati, lihds 28tu Oktober 1839 pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausihß. Derper-Memelmuischas pagasta teefa, 28tä August 1839. I

(Z. S.) ††† Kristap Wallerian, pagasta wezz.
(Nr. 13.) J. Pelling, pastasta teefas ffrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts 1c. 1c. 1c., tohp no Suhres pagasta teefas wiffi parradu bewejti ta scheidt nomirruscha fainneeka Berelaufschu Andreja Drescher un wianna seewas Greete Drescher, usaizinati, ar sawahm prassichanahm un labbahm peerahdischanahm lihds 9tu November f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas terminu noliktä, pee schihs teefas peeteiktees, ar to pamahzischanu, ka tohs, kas ne peeteiktees, wehlat wairs ne klausihß. Tä arridsan tee, kas peeminnetam nelaim fo parradä buhtu, teek usaizinati, sawus parrabus aiemaksahß, zittadi teem sawi parradi schai pagasta teefai buhs dubbulti ja-atlihdosina. Suhres pagasta teefa, 9tä September 1839. 2

Janne Grünberg, pagasta wezzakais.
(Nr. 47.) Theodor Blaubock, pag. teef. ffrihweris.

* * *

Preeksch kahdahm trim neddelahm tappe Puffes meschä, ne tahlu no mescha-kunga-muischas Sweh-tes, behrs arraja sirgs ar ratteem atrastä, warr buht no kahda sagla atstahß. Kam schis sirgs un schee ratti, peederretu un kas peenahkamu leezibdu par tam warretu doht, tohp usaizinahts, diwu mehneschu starpä, prohti lihds 28tu Oktober f. g., pee schihs pagasta teefas tadehl peeteiktees, un prett barroschanas atlihdosinaschanu sawu sirgu un sawus rattus prettim nemt, zittadi tohs pagasta lahdei par labbu pahrdohß. Puffes pagasta teefa, 2trä September 1839. 2

(Z. S.) ††† Jannis Zelme, pagasta wezzakais.
(Nr 41.) C. Freyberg, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Kalnamuischas pagasta teefas tohp sinnamu darrihts, ka schi pagasta fainneekam leelam Dahrsneekam tai nakß no 17ta us 18tu August f. g. trihs sirgi no gannibahm nosagti: 1) bruhß (puffis) 9 gaddu wezz, abbas pakkal-kahjas pahri pahr wehsi baltaß, masa blesste peere, un leela bedre us kaustuwi rikfu-weeta; 2) pahß (palsß) 5 gaddu

weß firgß, melni farri un melna aste, un melna
 srihpe pahr mugguru, labba fruhß no rihkeem nober-
 seta plikka bes spalwas; 3) melnß 11 gaddu weß firgß,
 masa sihmitte peerè, un arri labba fruhß no rihkeem
 noberfeta. Kas schoßs firgus usßhme, jeb taisnu
 sinnu schai pagasta teefai dohd, dabbobu peenahlamu
 pateizibas naudu. — Scho triju firgu weeta tumßchi
 bruhß us weenu kahju klibß firgß 16 jeb wairaf gaddus
 weß atrafß tappiß; tad nu tas kam schis firgß buhtu
 subdiß, teel usaizinahts, tschetru neddelu starpà ar lab-
 bahnu parahdischanahm, ka tas firgß winnam peederr,
 pee schihs pagasta teefas peeteiktees un prett barro-
 schanas un fluddinaschanas atlibdsinaschanu sawu
 firgu prettim nemit, zittadi to paschu pagasta lahdei
 par labbu wairafshlittajam uhturupè pahrdohß.

Kalnamißschas pagasta teefa, 25rà August 1839. 1
 F. Willumsohn, peefehdetais.
 (Nr. 146) F. Bluhmann, pagasta teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Reiserifkas Majesteetes,
 ta Patwalbinecka wiffas Kreemu Walßß 1c. 1c. 1c.,
 tohp no Kalnamißschas pagasta teefas wiffi tee, kam
 kahdas taisnas prassischanas, woi mantoschanas jeb
 kahda balliba buhtu pee tahs atstahtas mantas ta
 nomirruscha Kalnamißschas Passillu fainneeka Zahna
 Passill, usaizinati, feschu neddelu starpà, probii lihß
 26tu Oktober f. g., pee schihs teefas peeteiktees, jo
 wehlah neweenu wairs ne klausibß. La arrißsan tohs,
 kas peeminnekam uelaisim fo parrada buhtu, jeb tas
 tam fo kishà dewuschì, usaizina, sawus parradus
 aismakfah un sawas kiblas prett atlibdsinaschanu
 prettim nemit, zittadi teem sawi parradi dubbulti buhs
 ja-atlibdsina un tahs kiblas pagasta lahdei par labbu
 uhturupè pahrdohß. Kalnamißschas pagasta teefa,
 15tà September 1839. 2

Fndr. Nehmann, peefehdetais.
 (Nr. 151.) F. Bluhmann, pagasta teefas srihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu
 pee teem Dohbeles fainneekem Kalna Puntu Janna
 Etolzer un Laukainu Ansa Wirt, pahr kurreu man-
 tahm konkurse spreesta, tohp usaizinati, 6 neddelu
 starpà pee schihs pagasta teefas peeteiktees. Doh-
 beles pagasta teefa, 9tà September 1839. 2
 (L. S.) C. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
 (Nr. 566.) Ludwig Ewertß, pagasta teefas srihw.

No Meschamißschas pagasta teefas tohp wiffi tee,
 kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee teem is-
 likteem fainneekem Dohtinu Mikela un Masu Vid-
 dula Samela, usaizinati, wiffwehlah lihßß 1mu No-
 member f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees,
 jo wehlah neweenu wairs ne klausibß. Meschamiß-
 schas pagasta teefa, 2trä September 1839. 2
 (L. S.) ††† Piddul Zehkab Sillin, pagasta wezz.
 (Nr. 69.) Rob. Wild, pagasta teefas srihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischa-
 nas buhtu, pee teem Semites fainneekem, Rohju
 Andreja Freiberg un Kulturu Willuma Radewitsch,
 pahr kurreu mantahm parradu dehl konkurse spreesta,
 tohp usaizinati, 4 neddelu starpà pee schihs pagasta
 teefas peeteiktees. Semites pagasta teefa, 8tà Sep-
 tember 1839. 2
 (L. S.) Zahne Janusohn, pagasta wezzakais.
 (Nr. 76.) C. Matthihsohn, pagasta teefas srihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischa-
 nas buhtu pee ta Dohbeles Latweeschu mahzitaja mui-
 schas lihßschinniga fainneeka Reschnu Kahra Stei-
 nert, kas sawas mahjas nespehizas dehl pats arde-
 wis, un pahr kurreu mantu konkurse spreesta, tohp
 usaizinati, lihßß 4tu Nowember 1839 pee saudescha-
 nas sawas teefas pee Dohbeles pagasta teefas pee-
 teiktees. Dohbeles pagasta teefa, 23schà Septem-
 ber 1839. 3

(L. S.) C. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
 (Nr. 592.) Ludwig Ewertß, pagasta teefas srihw.

Urischu muischas waldischana usaizina to sweij-
 neeku Ramaiso, kurreu peemahjoschanas weeta tai
 naw sinnama, lihßß 10tu Nowembera deenu sawus
 tihklus, kas tam us Sebberes esaru talabb atnemti,
 ka tas bes idwehleschanas tur sweijojis, prett atli-
 dsinaschanas maksu, tur prettim tahs sweijneeku leetas,
 fo tihschì atstahjis, bes kahdas maksas no Urischu mui-
 schas waldischanas, woi pats atnahjis jeb zaur weets-
 neeku prettim nemit. Ja Ramaiso lihßß scho terminu
 ne atnahßß, tad winna leetas wairafshlittajem uht-
 trupè pahrdohß, un muischa to sewim peenahlamu
 teefu atnehmuss, to wehl atlikkuschu naudu teefai
 nodohß. Zelgawà, 21mà September 1839. 3
 Julius v. d. Brüggem.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-rahts A. Weitler.
 No. 317.